

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ
УКРАЇНКИ
Факультет економіки та управління
Кафедра фінансів**

**СИЛАБУС
нормативної освітньої компоненти
Фінансові системи країн ЄС**

**підготовки бакалавра
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок
освітньо-професійної програми Фінанси і кредит**

Луцьк – 2025

Силабус освітньої компоненти Фінансові системи країн ЄС підготовки бакалавра, галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування», за освітньо-професійною програмою Фінанси і кредит.

Розробник: Карлін М. І., професор кафедри фінансів, доктор економічних наук, професор

Погоджено:
гарант ОПП
Фінанси і кредит

Наталія ПРОЦЬ

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фінансів
протокол № 1 від 27 серпня 2025 р.

Завідувачка кафедри:

Олена СТАЩУК

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна / заочна форма навчання	07«Управління та адміністрування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», «Фінанси і кредит», Бакалавр	Нормативна
Кількість годин / кредитів <u>120 / 4</u>		Рік навчання <u>3</u>
		Семестр <u>5-ий</u>
		Лекції <u>28 / 0</u> год.
		Практичні (семінарські) <u>34/0</u> год. Лабораторні <u>0</u> год. Індивідуальні <u>0</u> год.
		Консультації <u>10 / 0</u> год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Самостійна робота <u>48 / 0</u> год.
		Форма контролю: <u>іспит</u>
Мова навчання		українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ППП: КАРЛІН МИКОЛА ІВАНОВИЧ

Науковий ступінь: доктор економічних наук

Вчене звання: професор

Посада: професор кафедри фінансів

Мобільний телефон: 067-30-69-740

E-mail: Karlin.Mykola@vnu.edu.ua

Електронний розклад: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація курсу. ОК «Фінансові системи країн ЄС» належить до переліку нормативних дисциплін циклу загальної підготовки бакалавра за освітньо-професійною програмою «Фінанси і кредит» та спрямована на формування у студентів системи компетентностей щодо розуміння особливостей фінансово-економічних відносин, що виникають у країнах Європейського Союзу з приводу формування і використання фінансових ресурсів на всіх рівнях, що важливо взяти до уваги в Україні на її шляху до ЄС.

2. Пререквізити. Вивчення дисципліни базується на знаннях з вивчення курсів з фінансів.

Постреквізити. Вивчення курсу сприятиме належній підготовці студентів до вивчення курсу «Міжнародні фінанси та фондові ринки».

3. Мета і завдання навчальної дисципліни. На основі з'ясування теоретичних та практичних засад функціонування фінансових систем у провідних країнах світу виявити конкретні форми і методи удосконалення використання цих коштів в Україні. Основними завданнями вивчення дисципліни «Фінанси країн ЄС» є: з'ясувати теоретичні основи формування та використання фінансів у країнах ЄС; зробити порівняльний аналіз

використання фінансових ресурсів країн ЄС та України; виявити конкретні форми і методи удосконалення використання фінансів в Україні на державному та місцевому рівнях з урахуванням досвіду країн ЄС.

4.

5. Компетентності. Програмні результати навчання. Soft skills.

При вивченні курсу «Фінансові системи країн ЄС» студент набуде наступні компетенції: здатність застосовувати знання з фінансів країн ЄС у професійній політичній діяльності; знання вимог до написання наукових робіт з фінансів зарубіжних країн; вміння чітко виражати свої думки, мати свій погляд на проблему та вміння відстоювати свою позицію щодо напрямів використання досвіду зарубіжних країн при реформуванні фінансової системи України в сучасних умовах; здатність ініціювати свої ідеї при проведенні практичних занять з курсу «Фінансові системи країн ЄС».

Загальні компетентності:

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові компетентності:

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

Програмні результати

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР15. Спілкуватись в усній та письмовій формі іноземною мовою у професійній діяльності.

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Soft skills. Вміння працювати в команді; знання професійної етики; стресостійкість; чесність, комунікабельність, вміння чітко висловлювати свої думки; забезпечувати колективну роботу.

1. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Сем.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Фінанси «старих» членів ЄС						
Тема 1. Фінанси Німеччини	13	4	4	4	1	С/ 8 балів
Тема 2. Фінанси Франції	13	4	4	4	1	С / 8 балів
Тема 3. Фінанси Італії.	9	2	2	4	1	С/4 бали
Тема 4. Фінанси Данії та Фінляндії	8	2	2	3	1	С / 4 бали
Тема 5. Фінанси Швеції	7	2	2	3		С/ 4 бали
Тема 6. Фінанси Бельгії, Нідерландів, Люксембургу.	8	2	2	3	1	С / 4 бали
Тема 7. Фінанси Австрії та Ірландії.	7	2	2	3		С / 4 бали
Разом за модулем 1	61	14	18	24	5	36 балів
Змістовий модуль 2. Фінанси «старих» та нових членів ЄС						
Тема 8. Фінанси Іспанії, Греції та Португалії	11	2	4	4	1	С / 8 балів
Тема 9. Фінанси Кіпру і Мальти.	7	2	2	3		С / 4 бали
Тема 10. Фінанси Латвії, Литви і Естонії.	9	2	2	4	1	С / 4 бали
Тема 11. Фінанси Польщі та Угорщини	9	2	2	4	1	С / 4 бали
Тема 12. Фінанси Чехії та Словаччини.	8	2	2	3	1	С / 4 бали
Тема 13. Фінанси Румунії і Болгарії.	7	2	2	3		С / 4 бали
Тема 14. Фінанси Словенії і Хорватії	8	2	2	3	1	С / 4 бали
Разом за модулем 2	59	14	16	24	5	32 бали
Тези						2 бали
Види підсумкових робіт						70
Модульна контрольна робота 1						МКР / 15 балів
Модульна контрольна робота 2						МКР / 15 балів
Всього годин / Балів	120	28	34	48	10	100

*Форма контролю: С – семінар, МКР – модульна контрольна робота.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота полягає в підготовці до модульного контрольного оцінювання за питаннями, підготовленими викладачем на основі лекційного матеріалу.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувача освіти. Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно і якісно виконати завдання. Пропущені з поважних причин заняття можна відпрацьовувати у визначений час згідно графіка консультацій. За умови індивідуального навчального графіка студент має можливість отримати позитивну оцінку завдяки виконанню поточних та контрольних завдань. Через об'єктивні причини (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний план навчання) навчання може відбуватись в онлайн формі з використанням системи Moodle за погодженням із викладачем. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом ОК, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється. Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем у поза аудиторний час до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Недопустиме користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних із навчанням.

Політика щодо академічної доброчесності. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування.

Виконані завдання студентів мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування та повторного оцінювання, що регламентовано Положенням ВНУ ім. Лесі Українки «Про систему запобігання та виявлення академічного плагіату» (<https://surl.li/ixtpzf>).

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Пропущені заняття відпрацьовуються у час консультацій без зниження оцінки. Графіки консультацій затверджені на кафедрі. Складання модулів відбувається лише раз відповідно до встановленого терміну, оскільки є можливість отримати бали на іспиті.

Терміни підсумкового контролю та ліквідації академічної заборгованості визначено розкладом заліково-екзаменаційної сесії.

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті. Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти,

визнаються у ВНУ імені Лесі Українки на основі Порядку визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки (<http://surl.li/uggkhu>).

Визнання результатів навчання, отриманих у формальній освіті, можливе: під час переведення здобувача освіти з іншого закладу вищої освіти; під час поновлення здобувача освіти на навчання до ВНУ імені Лесі Українки; за результатами навчання в рамках програм академічної мобільності, програм «Подвійний диплом»; за результатами вступу на перший (бакалаврський) рівень на базі освітнього рівня «фаховий молодший бакалавр», освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»; за результатами навчання, здобутими з використанням елементів дуальної освіти; під час навчання здобувача освіти у двох і більше закладах освіти або ОПП.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, визнаються шляхом валідації.

Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній та/або інформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як ОК в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом ОК за наявності відповідного документу (сертифікат, свідоцтво, посилання тощо), які визначають тематику, обсяги та перелік результатів навчання. Для зарахування визнаються сертифікати, отримані на платформі відкритих онлайн-курсів Prometheus або інших ресурсах.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК, але не пізніше 1 грудня та 1 травня, враховуючи ймовірність не підтвердження здобувачем результатів такого навчання.

Політика щодо додаткових (бонусних) балів. За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, спортивних змаганнях, мистецьких конкурсах тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету (<https://surli.cc/rxprjo>).

Додаткові (бонусні) бали, які за тематикою відповідають освітньому компоненту, зараховуються за такі види робіт:

- опублікована наукова стаття у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів;
- публікація тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали;
- підготовка та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, конкурсі дипломних і магістерських робіт – 7 балів;
- перемога у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, конкурсі дипломних і магістерських робіт – 15 балів;

– подача проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

Політика викладача щодо студента. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. Студенти зобов'язані заздалегідь повідомляти викладача про відсутність на занятті. Через об'єктивні причини (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі з використанням програми Zoom за погодженням із керівником курсу. Недопустиме користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних із навчанням.

Політика щодо академічної доброчесності. Виконані завдання студентів мають бути їх оригінальними роботами. Копіювання, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-0,2 бали за кожную роботу). Складання модулів відбувається лише раз відповідно до встановленого терміну, оскільки є можливість отримати бали на іспиту.

Зарахування результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті. Результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), зараховуються за наявності відповідного документу (сертифікат, свідоцтво, посилання тощо), які визначають тематику, обсяги та перелік результатів навчання. Для зарахування визнаються сертифікати, отримані на платформі відкритих онлайн-курсів Prometheus або інших ресурсах.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь в роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах тощо можуть бути присуджені додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумкова оцінка за вивчення курсу розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Відповіді на семінарських заняттях	70
Модульна контрольна робота 1 (теми 1–7)	15
Модульна контрольна робота 2 (теми 8–14)	15
Іспит (теми 1–14) – опитування	30
Форма контролю	Іспит

Якщо студент успішно виконав усі запропоновані викладачем завдання й отримав остаточну оцінку не меншу, ніж 75 балів, підсумкову оцінку він

отримує без складання іспиту. Така оцінка виставляється в день проведення іспиту за умови обов'язкової присутності студента.

Якщо студент отримав остаточну оцінку нижчу за 75 балів, або бажає підвищити рейтинг на іспиту, підсумкова оцінка визначається як сума балів, отриманих за поточний контроль (максимум 70 балів) та оцінки за іспит (максимум 30 балів).

Оцінка за іспит визначається за результатами опитування за лекційним матеріалом.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна

1. Карлін М. І. Фінанси зарубіжних країн: навч. посіб. Київ: Кондор, 2021. 364 С.
2. Сучек С. І., Карлін М. І. Шляхи трансформації екологічного оподаткування в Україні в контексті євроінтеграції. Економіка та суспільство. 2021. № 31. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/745> DOI: 10.32782/2524-0072/2021-31-71 (Категорія Б).
3. Карлін М. І., Івашко О. А. Фінансові системи країн ЄС: підручник. Луцьк: Вежа-Друк, 2022. 368 С.
4. Карлін М. І., Плоскіна А. Особливості фінансових відносин Польщі з Європейським Союзом та його членами. *Економіка: реалії часу*. 2023. №.2. С. 32-46. (Index Copernicus). <https://economics.net.ua/files/archive/2023/№o2/36.pdf>

5. Карлін М. І. Державні фінанси країн Європейського Союзу. Навч. посібник. Електронне видання. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки. 2025. 206 с. <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/28179>

Додаткова

1. Карлін М. І., Проць Н. В., Проць В. І. Екологічні податки та екологічне фінансування територіальних громад: досвід України та ЄС. *Світ фінансів*. 2022. № 2. С. 133-143.
2. Malinowska-Misiang E., Misiang W. *Finanse publiczne w Polsce*. Warszawa: PLN, 2007. 732 s.
3. Jaworski W., Krzyzkiewicz Z., Kosinski B. *Banki: rynek, operacje, polityka*. Warszawa: Wydawnictwo POLTEXT, 2002. 374 s.
4. Bień W. *Rynek papierów wartościowych*. Warszawa: Difin, 2001. 374 s.
5. Pekova Jitka. *Hospodareni a finance uzemni samospravy*. Management press, Praha. 2004. 375 s.

Інтернет-ресурси

1. Законодавство України: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: веб-сайт. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>.
3. Карлін М. І. Публічні фінанси країн Європейського Союзу: навч. посіб. Електронне видання. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки. 2024. 210 с. (8,5 др. арк). <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/24584>
4. Податкова система Польщі. URL: <http://www.migrant.info.pl/podatkowa-sistema-polschi.html>.
5. Чернищук Я. 5 рецептів самоврядування: що зробило успішною місцеву владу в Польщі. <https://www.eurointegrations.com.ua/eperts/2020/10/15/7115065/>